

ŞEHABETTİN UZLUK'UN HAYATI VE ESERLERİ

Prof. Dr. Ahmet Çaycı* - Ahmet Yavuzylmaz*

Şehabettin Uzluk, Konya eşrafından Yüzbaşı Ahmed Hamdi Bey'in çocuğu olarak 5 Mayıs 1900 yılında Konya'da dünyaya gelmiştir. Anne tarafından Mesnevihan Salih Beyzade Ali Çelebi kızı Ayşe Sıdika Hanım'ın (1886-1974) oğludur. Dolayısıyla hem Konyalı hem de Mevlevi bir ailenin çocuğu olarak doğmuştur. Kardeşi F. Nafiz Uzluk ise 1902 yılında dünyaya gelmiştir.

Babası Yüzbaşı Ahmed Hamdi Bey, 1904 yılında Ereğli'de askeri yüzbaşı olarak görev ifa ettiği esnada Beyşehir taburuyula Yemen müdafaasına görevlendirilir ve 1905 yılında Yemen'de şehit düşer. Bunun üzerine annesi Sıdika Hanım çocuklarının eğitimi gayesiyle Konya şehrine dönmüş ve Şems Mahallesi'ne yerleşmiştir.¹ Konya İdadisi'nden 1919 yılında mezun olmuştur.

Ş. Uzluk, Konya'daki eğitimi sırasında güzel sanatlara olan ilgisiyle öne çıkmıştır. 1919 yılında yükseköğrenim için Konya dışına çıkması gerekmektedir ki İstanbul Sana-yi-i Nefise-i Âli Mektebi Mimarlık bölümüne kaydını yaptırır. Öğrencilik yıllarında Galata ve Üsküdar Mevlevihanelerinde ikamet etmiş; Abdülhalim Çelebi'nin tensiple-riyle bu muhite sığınmıştır.² Eğitimi sırasında dönemin önemli isimleri olan Çallı İbra-

* Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Beşeri Bilimler Fakültesi

* Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Beşeri Bilimler Fakültesi

¹ İhsan Kayseri, "Mevlana Soyundan Gelen Konyalı Bilim ve Sanatçı Dr. Şehabettin Uzluk", Merhaba/Aka-demik Sayfalar, C. VII, S. 25, (4 Temmuz 2007), s. 385-387; Haşim Karpuz, "Türkiye Anıtlar Derneği Konya Şubesini Var Eden Uzluk Ailesi", Merhaba/Akademik Sayfalar, C. XIII, S. 23, (3 Temmuz 2013), s. 365-368; Serdar Ceylan, "Uzluk, Şehabettin", Konya Ansiklopedisi, C.9, Konya 2015, s.31.

² Yakup Şafak, "Ferdun Nâfiz Uzluk'un Mevlevilikle İlgili Bir Yayın Projesi", Merhaba/Akademik Sayfalar, C. XIII, S. 23, (3 Temmuz 2013), s. 354-359.

him, Hikmet Onat, Mimar Kemalettin, Mimar Vedat gibi isimlerle birlikte çalışma ortamında bulunmuştur. 1923 yılında okulunu tamamladıktan sonra 1924 senesinde Almanya'ya giderek Münih, Berlin gibi şehirlerde araştırmalara katılmıştır. Münih Teknik Üniversitesi'nde şehircilik derslerine devam etmiş; Wismar Yüksek Mimarlık Fakültesi'ni başarı ile tamamlamıştır. Daha sonra Hermann Jansen (1896-1946) tarafından hazırlanan Ankara şehir planı ekibine katılarak Ankara'nın şehir planının oluşturulmasından doğrudan vazife almış ve şehircilikle ilgili bilgilerini uygulama imkânına kavuşmuştur.

1936 yılında ülkesine döner ve Urfa İmar Müdürlüğü'ne tayin edilir. Bu görevden affını talep etmiş ve Konya Orta Okulu (Karma Orta Okulu) Almanca hocalığı yapmaya başlamış ve sekiz yıl süreyle bu görevi ifa etmiştir. Eğitim-öğretim faaliyetlerine ilave olarak kültür ve sanat konularında deneme, makale ve kitaplar kaleme alarak Konya ve Mevlevi kültürüne hizmetlerine devam etmiştir. *Millî Mecmua*, *Anadolu Mecmuası*, *Arkitekt*, *Halkevi*, *Önasya*, *Babalık*, *Çağ*, *Yeni Fikir* gibi dergi ve gazetelerde telif ve tercüme faaliyetlerinde bulunmuştur. Hatta Konya Halkevi Başkanı olarak görev yaptığı dönemde *Konya Dergisi*'nin müdürlüğünü de sürdürmüş ve Konya kültürüyle ilgili çok sayıda makale neşretmiştir. 1946 yılında ilk defa Tiyatro binasında Mevlana anma törenleri düzenleyerek Konya'nın değerlerine saygı anlayışına öncülük etmiştir. 1951 yılında Nimetullah Hanım (1914-2000) ile evlenmiş ve hayatının sonuna kadar bu birliktelik devam etmiştir. 1952 yılında Türkiye Anıtlar Derneği başkanlığını yürüten F. Nafiz Uzluk beyin teklifiyle derneğin Konya Şubesi'ni kurmuş ve bu sayede çok sayıdaki mimari yapının restorasyon ve korunması yönünde insanları bilinçlendirmeye gayret sarf etmiş; hatta Konya'daki tarihi eserlerin günümüze intikalinin muharriki olmuştur.

1965 yılındaki emeklilik süreciyle birlikte kültür ve sanat çalışmalarını sürdürmüş; kitaplar yazmaya ve sergiler açmaya devam etmiştir. Bütün bu çalışmaların karşılığı 01.05. 1985 yılında Selçuk Üniversitesi Senatosu'nca "Sanat Tarihi Doktoru" unvanına layık görülmüştür.

Mevlevi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gözünü açtığı Konya şehrine yıllarca hizmetten sonra yine aynı şehirde 04.07.1989 tarihinde vefat etmiştir. Konya şehri ve halkı bu sanat-perver insana karşı borcunu ödemekle mükelleftir.

Aşağıda Ş. Uzluk tarafından kaleme alınan kitap, makale ve tercümelerin listesi verilmiştir. Yukarıda ifade edildiği gibi Ş. Uzluk, çok sayıda gazete yazısı da kaleme almıştır. Ancak gazete yazılarına burada yer verilmemiştir.

TELİF KİTAPLARI

1. *Türk Resim Sanatı*, İstanbul 1931.

2. *Selçukî ve Osmanlı Çinileri İşçiliği*, İstanbul 1931, Kâinat Kitaphanesi yayınlarındandır. Sınırlı sayıda sayfa sayısı ile mütevazı bir çalışmadır. İslam Ülkelerinde Çini başlıklı bölümde Orta Asya'dan Endülü's'e kadar İslam Coğrafyasındaki çini uygulamalarından kısaca bahsedilmiştir. İşçilik başlığı altında Kakma Çini İşçiliği, Düz Çini İşçiliği, Kesme Çini İşçiliği ve Zeman Çinileri gibi alt başlıklar oluşturulmuştur. Burada büyük oranda meselenin teknik boyutu ele alınmaya çalışılmış ancak "Teknik" terimi yerine Türkçe "İşçilik" terimi tercih edilmiştir. İşçiliği esas alan bu kısımda bu çinilerin nasıl imal edildiğinden başlayarak yüzeylere tatbikatına kadar devam eden süreç irdelenmiştir. Hatta bu çinilerin hangi yapılarda tatbik edildiği sorusu da cevabını bulmuştur. Kitaptaki bazı metodoloji ve bilgi problemleriyle birlikte döneminin ihtiyacını karşılayacak önemli bir kaynak eser niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

3. *Şehir Mimarisinde Mezarlıklar*, İstanbul 1931, İstanbul Belediyesi Yayınları

4. *Türk Resim Tarihi, No I, İslamiyetten Önce*, İstanbul 1932.

5. *Konya'nın Selçukiler Zamanı Şehir Mimarisi*, Konya 1935, Babalık Basımevi tarafından neşredilmiştir. Kitapta Mısır, Mezopotamya, Uygur şehirlerini bahisten sonra Konya üzerine yoğunlaşma söz konusudur. Selçuklu döneminde çifte sur sistemiyle şehrin ihata edilişi tarihi kaynaklarla desteklenerek aktarılmıştır. Şehrin dış surları üzerinde yer alan on iki kapı isimleriyle birlikte verilmektedir. Ayrıca surlar üzerindeki burçlardan bahsedilmektedir. Surların üzerinde yazılı, figürlü ve bitkisel motiflerden teşekkül eden tezyinatın çokluğuna vurgu yapılmaktadır.

6. *Keluk bin Abdullah*, Konya 1935, Babalık Basımevi vasıtasıyla yayınlanmıştır. Ş. Uzluk genel hatlarıyla Anadolu dışındaki mimarlık tarihinden bahsederek girizgâh yapmıştır. Sonra plan elemanları, yapı elemanları ve süsleme unsurlarından hareket ederek Selçuklu öncesi ve Anadolu Selçuklu mimarisini sathi boyutta incelemeye gitmiştir. Bu incelemede yabancı terimlerin ağdalı bir biçimde tercih edilmesiyle metin anlaşılabilir boyut kazanmıştır. Bununla birlikte Anadolu Selçuklu döneminde Moğol istilası sonrası

ortaya çıkan yüksek kabartma tekniğinde inşa edilmiş mimari eserleri örnekleyerek bu gelişmenin Keluk bin Abdullah ekolünün mirası olduğunu savunmaktadır. Hatta oldukça iddialı bir yaklaşım ile Mimar Sinan ile Keluk bin Abdullah'ı kıyaslamaya kadar götürmektedir.

7. *Selçukîlerin Konya Sarayı*, Konya 1936, Babalık Basımevi tarafından neşredilmiştir. Ş. Uzluk kitabın giriş kısmında Saray mimarisinin gelişimine ait muhtelif örneklerden bahsetmektedir. Konya Sarayı'nın Alaeddin Sarayı, Cimcime Sarayı gibi isimlerle çağrıldığını bildirdikten sonra niçin bu isimlerle anıldığının gerekçelerini ortaya koymaktadır. Sarayın planı ortadaki avlu etrafında dört cihetten saran mimari yapılardan oluştuğunu ifade etmekte ve buna delil olarak Matrakçı Nasuh'un XVI. yüzyıla ait ifadelerini göstermektedir. Saraya ait tezyini unsurlardan bahsederken bir kısmının Almanya'da bulunduğunu bildirmektedir. Sarayın İslam coğrafyasındaki benzerlerini zikretmekte ve ortak noktalara dikkat çekmektedir.

8. *Sinan bin Abdülmennan'ın Yapı Sınırları*, Konya 1936, Babalık Basımevi yayınları arasındadır. Ş. Uzluk diğer çalışmalarında da olduğu üzere Anadolu Selçuklu mimarlarından biri olan Keluk b. Abdullah'tan hareketle Bursa ve Edirne'deki Erken Osmanlı döneminin mimari eserlerini tahlil etmektedir. Ş. Uzluk alışıldığı gibi mimari tanımlamalarda çok sayıda Batı kökenli kelimeler ile tanım ve tasvir yolunu tercih etmesiyle metindeki insicam kesintiye uğramaktadır. Bursa ve Edirne'deki belirgin mimari yapılar üzerinden İstanbul'daki örneklerle geçmektedir. Bayezid Camii, Fatih Camii gibi örneklerden sonra Mimar Sinan tarafından inşa edilen eserlere intikal etmektedir. Son cümle olarak da Osmanlı mimarisinde her hangi birlik olmadığını beyan ederek çalışmasını tamamlamaktadır.

9. *Anadolu Selçukî Hastahaneleri*, Konya 1936.

10. *Konya Selçuklu Sarayı*, Konya 1936.

11. *Konya Abideleri*, Konya 1939, Babalık Basımevi'nden çıkmıştır. Konya'daki mimari yapılar; Camiler, Mescidler, Minareler, Medreseler, Hankahlar, Türbeler ve Hamamlar alt başlıklarıyla izah edilmiştir. Kitabın son bölümünde de Süsleme başlığı altında mimariye bağlı süsleme motifleri ve ustaların bazılarının isimleri verilmektedir.

12. *Mevlânanın Ressamları*, Konya 1945, Yeni Kitap Basımevi kanalıyla neşredilmiştir. Kitap üç bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölümde Selçuklu Döneminin Mevlevilikle irtibatlı tasvir sanatı ele alınmaktadır. Bu doğrultuda Mevlâna ve onun etrafındakiler

konu edilmektedir. Tasvir sanatıyla doğrudan ilgili olan Aynüddeve'nin icra ettiği portrelere bahsedilmektedir. Bedreddin Yavaş'ın mimariye bağlı olarak ortaya koyduğu duvar resimleri bu kategorinin bir başka örneğini oluşturmaktadır. Alaeddin Siryanuş'un öncelikle ilimdeki başarıları sıralandıktan sonra sanattaki mahareti aktarılmaktadır. Kaluyan ile Keluk birlikteliğine vurgu yapıldıktan sonra Kaluyan'ın hem mimar hem de ressam tarafının olduğu söylenmektedir. Ressam Ahmed ve Hacıyü'l-Mevlevi gibi isimlerinde aynı dönemin taşçı ustaları olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca dönemin kitap sanatlarında öne çıkan bazı isimleri de zikredilerek bölüm nihayete ermektedir.

İkinci Bölümde Osmanlı Dönemindeki Mevlevi nakkaşlardan bahsedilmektedir. Mevlâna Türbesi'nin kalemîşi tezyinatı başta olmak üzere o dönemin kalemîşi ve kitap sanatlarında öne çıkan isimleri verilmektedir. Bu isimler Abdurrahmanü'l-Mevlevi, Derviş Medari Mustafa, Nakkaş Dede, Asari (Esedî), Fenni Dede, Fasih Dede, Derviş Hasan, Hasib Dede, Hasan Leylek Dede, Nami Dede, Müsahip Said Efendi, Mehmed Nuri, Mustafa Ağa, Behzat gibi nakkaşlardan oluşmaktadır.

Üçüncü Bölüm Mevlâna'nın Resimleri başlığı altında bir araya getirilmiştir. Başta Türkiye müze ve kütüphanelerinde korunan Mevlâna ile ilgili görsellerden bahsedilmektedir. Sonra Avrupa ve Amerika'daki müze ve özel koleksiyonlarda muhafaza edilen Mevlevilikle ilgili dokümanlardan muhtasar bilgi verilmektedir. Bu bölümün sonunda Mevlâna'nın şemali meselesi ele alınmaktadır.

13. *Mevlânânın Türbesi*, Konya 1946, Konya Halkevi Güzel Sanatlar Komitesi yayınları arasındadır. Türbe geleneğinin İslam öncesi öncülleri ile mesele ele alınmıştır. Sonra kronolojik tasnif ile Mevlana Türbesi'nin Selçuklu, Karamanoğulları ve Osmanlı dönemindeki inşaa ve tamiratları anlatılmaktadır. Selçuklu döneminde Mevlana ailesinin Konya'ya intikal süreci ve Türbenin ilk inşasından bahsedilmektedir. Karamanoğulları dönemiyle birlikte Dergâhın şekillenışı aktarılmaktadır. Osmanlı dönemi ise yapılan ilave ve tamiratların belgelerle ortaya konulmaktadır.

14. *Mevlevilikte Resim Resimde Mevleviler*, Ankara 1957, Türk Tarih Kurumu Basımevi tarafından neşredilerek kültür dünyasına kazandırılmıştır. Kitap dört bölümden oluşmaktadır. İlk üç bölümü *Mevlânânın Ressamları* isimli çalışmanın tekrarı durumundadır. Dördüncü bölüm ise Avrupa Resminde Mevleviler başlığıyla verilmiştir.

Avrupa Resminde Mevleviler başlıklı dördüncü bölümde şu başlıklar esas alınmıştır. Batıdaki resim sanatındaki nesnellik olgusuna bağlı olarak Mevlevilerle ilgi muhtelif konular tercih edilmiştir. Rembradt'ın Doğuyu konu alan çalışmaları arasında Mevlâna'ya da yer verdiği bildirilir. Tabiat bilimleriyle uğraşan Tournefort tarafından hazırlanan seyahatnamenin içinde Mevlevi dervişini tasvir ettiği haber verilmektedir. J. Baptiste Van Mour, İstanbul ile ilgili çok sayıda resim yaptığı ve bunlardan bazılarının Mevlevileri betimlediği ifade edilmektedir. İstanbul hayranı Hilair'in resimlerinde derviş konuları tercih ettiği ifade edilmektedir. A. Brindesi'nin mezarlıktaki ney üfleyen Mevlevi dervişini tasvirinden bahsedilmektedir. Fausto Zonaro'nun İstanbul betimlemeleri arasındaki ney üfleyen dervişler konulu çalışmasından örnekler verilmektedir. Kısaca ifade etmek gerekirse, XVI. yüzyıldan başlayan ve XX. yüzyıla kadar devam eden Oryantalist eğilimlerin, Mevlevileri de kapsayan tasvirleri Ş. Uzluk'un yaklaşımıyla ortaya konduğu bir kitaptır.

ÇEVİRİ KİTAPLARI

15. *Konya Köşkü*, (F. Sarre), Ankara 1989, Türk Tarih Kurumu yayınları arasında çıkmıştır. Konya Alaeddin Tepesi'nin kuzey bölümünde yer alan köşk yapısının belge ve fotoğraflarla kayıt altına alındığı; köşkün farklı aşamalarının belgelendiği çalışma olarak dikkatlere haizdir. Ş. Uzluk bu çalışmayı erken tarihlerde tercüme ederek bilim camiasının hizmetine sunmuştur.

YAYINA HAZIR OLAN KİTAPLARI

16. *Selçuklu El Sanatları* (F. Sarre'den Tercüme)
17. *Konya Selçuklu Mimari Eserleri* (F. Sarre'den Tercüme)
18. *Fatih'in Sarayında Jantil Bellini* (Garabaçak'tan Tercüme)
19. *Konya Nakış Tarihinde Mevleviler* (Almanca)
20. *13. yy.'da Anadolu Selçuklu Kervansarayları* (Oscar'dan Tercüme)
21. *Türkiye ve Yakın Ülkelerde Kervansaraylar* (Almanca)

MAKALE VE DERGİ YAZILARI

22. "Konya'da Yeşil Kubbe I", *Anadolu Mecmuası*, Sayı:2, (1 Mayıs 1924), İstanbul 1924, s.69-72; "Konya'da Yeşil Kubbe II", *Anadolu Mecmuası*, Sayı:3, (1 Haziran 1924), İstanbul 1341, s.104-109.

Selçuklu başkenti Konya'nın eski devirlerdeki sosyal, kültürel ve sanat açısından önemi, ilim ve sanat merkezi olduğu payitaht günlerindeki ihtişamını, Mevlana ve Bedrettin Tebrizi dostluğunu, Mevlana'nın vefatı hakkında dönemin yazılı kaynaklarına dayanarak bilgiler vermektedir. Ş. Uzluk yazının devamında Konya şehrini şöyle tasvir etmektedir; “*Şehir gün batıya uzuyordu. Geniş yollar üzerinde iki tarafta evler, berrak sular akan çeşmeler, yer yer yükselen türbeler, mavi alevlerle yanan minareler, kubbeler.. Yeşil dutluklar ve gül bahçeleri... Türk payitahtına doyulmaz bir manzara veriyordu.*”

İkinci bölümde ise Mevlana türbesinin yapılışı, plan, mimari ve süsleme özellikleri ile yapılan onarım ve genişletme çalışmaları hakkında bilgiler sunar.

23. “Türk Ressamları (Seyyid Bey)”, *Millî Mecmua*, Sayı: VII, İstanbul 1924, s.106-108.

1258/1843'te İstanbul Maltepe'de dünyaya gelen Seyyid Bey, 1329/1911 senesinde İstanbul'da vefat ederek cenazesi Sarıyer Ortaçeşme Kabristanı'na defnedilmiştir. Babası İsmail Ağa'dır. İbtidai Eğitimini Maltepe Mektebi'nde, Rüştiye'yi Maçka Harbiye Mektebi'nde okuduktan sonra 15 yaşında eğitim için Paris'e gönderilmiştir. 1870-1871 yılında Paris'ten ayrılarak bir yıl Roma'da kalmış akabinde İstanbul'a dönerek Harbiye Mektebi'nde Fransızca öğretmenliği yapmıştır. Natürmort konulu resimler yapmakta oldukça başarılı bir sanatkar olan Seyyid Bey'in Baltacı Mehmet Paşa'nın Prut Muharebesi'ni konu alan büyük boy tablosu Sultan Abdülaziz'e takdim edilerek, kendisine bir nişan ile 500 lira ödül verilmiştir.

24. “XI. Asırda Türk Sedefçiliği”, *Millî Mecmua*, Sayı: IX, İstanbul 1924, s.135-137.

Sedefçiliğin Türklerde eskiden beri var olan ve XI. yüzyılda zirveye ulaşan bir sanat olduğunu ifade ederek, Osmanlı Dönemindeki gelişimi, uygulama alanlarından bahsederek, Evliya Çelebi Seyahatname'sinden alıntılar yaparak İstanbul'daki Sedefçi esnafı hakkında bilgi verir.

25. “Türk Ressamları (Said Efendi)”, *Millî Mecmua*, Sayı: X, İstanbul 1924, s.152-153.

1192/1778 yılında Eyüp'te doğmuş, 1273/1857 yılında vefat etmiştir. Said Efendi'yi okumayı bilen ancak yazmayı bilmeyen biri olduğunu hakim tavırlı, hoş sohbetli, kâmil bir insan olup güçlü bir hafızaya sahip kişi olarak tanımlar. Eğitim gördüğü Enderun'da ney üflemeyi ve resim yapmayı öğrenmiştir. Daha çok portre alanında resimler yapmış

olan sanatçının çeşitli eserlerini konu, teknik ve üslup açısından değerlendirmesine yer vermiştir.

26. “Türk Ressamları (Nazmi Dede)”, *Millî Mecmua*, Sayı: XI, İstanbul 1924, s.169-170.

Önemli sanatkarlar arasında gösterilen Nazmi Dede'nin Selanik Mevlevihanesi'nde çilesini çıkardığını, temiz kalpli, itikadı sağlam, ince sanatların hepsini bildiğini, güzel tâlik yazıları ve şiirleri olduğundan bahseder. Ayrıca Abdurrahman Adil Bey'in koleksiyonunda gördüğü “Resme-i Naim” imzalı sulu boya tablosu hakkında da bilgiler verir.

27. “Türk Ressamları (İbrahim Paşa)”, *Millî Mecmua*, Sayı: XII, İstanbul 1924, s.184-185.

İbrahim Paşa, Yeniçeri bozmalarından Yüzbaşı Kulaksız Mustafa Ağa'nın oğlu olup, III. Mustafa zamanında Savaklar'da dünyaya gelmiştir. 7 Safer 1307/3 Ekim 1889 yılında Sultan Tepe'deki evinde vefat ederek Özbekler Tekkesi mezarlığına defnedilmiştir. 1251/1835 yılında İngiltere'ye gitmiş burada topçuluk ve resim alanında dört yıl eğitim görmüştür. Sultan Abdülmecid'e Fransızca dersler vermiştir. Resimleri daha çok portre ve natüremort ağırlıklı olup, renk kullanımında oldukça başarılı bir ressam olduğunu yapmış olduğu tablolardan örnekler vererek açıklar.

28. “Türk Ressamları (Tevfik Paşa)”, *Millî Mecmua*, Sayı: XIII, İstanbul 1924, s.205.

Saray erkanından Müezzinzbaşı Şakir Efendi'nin oğlu olup 1282/1865 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. Mezarı Karaca Ahmet'te babasının yanına defnedilmiştir. Galatasaray ve Topkapı Enderun Mektebi'nde başladığı eğitimini Hasköy Humbarahane'de devam ettirmiştir. Burada beş yıl lisan ve fen tahsili görmüştür. 1251/1835 yılında önce Londra'ya oradan da üç yıl kalacağı Paris'e giderek fen ve sanat alanında eğitimini tamamlamıştır. Sultan Abdülaziz zamanında sarayda görev yapmıştır. Bursa Valisi Vefik Paşa zamanında tamir ettirilen Bursa Ulu Cami'nin mihrabının tezyinatını yapmıştır.

29. “Türk Ressamları (Ahmet Ali Paşa)”, *Millî Mecmua*, Sayı: XV, İstanbul 1924, s.236-238.

Unutulmuş sanat adamlarından birisi olarak tarif ettiği Ahmet Ali Paşa, 1257/1841 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1323/1905 yılında vefat etmiş olup mezarı Eyüp'tedir. Üsküdar'da İbtidai ve Rüştüye mekteplerini bitirdikten sonra Tıbbiye Mektebi'ni tamamlayarak doktor olmuştur. Ancak yapmış olduğu resimlerin Sultan Abdülaziz tarafından duyulması üzerine 1280/1863 yılında resim eğitimi için Paris'e gönderilmiştir. Burada

çeşitli hocalardan dersler alıp 1869-1870 yılında Paris'te düzenlenen resim sergisine Sultan Abdülaziz'in karakalem portresiyle katılıp dikkat çekmiştir. Ülkeye dönüşte çeşitli okullarda resim hocalığı yapmış, İstanbul'daki resim sergilerine katılarak ününe ün katmıştır. Natürmort ve manzara konulu resimler yapmıştır.

30. "Türk Ressamları (Zekai Paşa)", *Millî Mecmua*, Sayı: XVI, İstanbul 1924, s.252-254.

Üsküdar'da dünyaya gelen Zekai Paşa 1334/1916 yılında vefat etmiştir. Küçük yaşta başladığı resim çalışmalarına Harbiye Mektebi'nde de devam etmiştir. Yapmış olduğu "Cülus Gecesinde Ayasofya" isimli tablosu Sultan Abdülhamid'in dikkatini çekmiştir. Daha çok natürmort ve manzara konulu resimler yapmıştır.

31. "Türk Ressamları (Hüsnü Yusuf Bey)", *Millî Mecmua*, Sayı: XVII, İstanbul 1924, s.268-270.

Yeni devir sanatının ince duygulu bir ressamı olarak ifade ettiği Yusuf Bey'in hangi tarihte nerede doğduğu konusunda bilgi bulunmamaktadır. Topçu Mektebi'nde eğitim görmüş, akabinde yapmış olduğu resimler neticesinde Sultan Abdülmecid tarafından Avrupa'ya gönderilerek Paris, Belçika, Berlin, Viyana sanat mekteplerinde eğitim görmüştür. Resimleri hakkında bilgilerin yer aldığı yazıda 1277/1860 yılında vefat etmiş olup mezarı Eyüp Sultan'dadır.

32. "Türk Ressamları (Yusuf Ziya Paşa)", *Millî Mecmua*, Sayı: XVIII, İstanbul 1924, s.284-286.

Hayatı hakkında fazla bir bilgi bulunmayan Ziya Paşa'nın babası Yahya Çelebi'dir. Yabancı ressamlarının eserlerini toplayarak Dolmabahçe Sarayı'nda bir koleksiyonun oluşmasını sağlamıştır. Resim alanında eğitim görmüş yapmış olduğu İstanbul konulu resimleri İstanbul sokaklarında satmıştır. Daha çok peyzaj içerikli resimler yapmıştır.

33. "Türk Ressamları (Nuri Paşa)", *Millî Mecmua*, Sayı: XIX, İstanbul 1924, s.300-301.

1241/1825 yılında doğmuş 1321/1903 Şaban ayında vefat etmiştir. Portre ve peyzaj konulu resimleri hakkında bilgiler vererek teknik ve üslup açısından değerlendirerek eserlerinin hanımı ve torunları tarafından muhafaza edildiğinden bahsetmektedir.

34. "Türk Ressamları (Arif Paşa)", *Millî Mecmua*, Sayı: XXV, İstanbul 1924, s.403-404.

Arif Paşa'nın kendi yazdığı eserden hareketle hayatı ve sanatı hakkında bilgilere yer vermiştir.

35. "Müzelere Dair I", *Millî Mecmua*, Sayı:37, İstanbul 1925, s.603-605; "Müzelere Dair II", *Millî Mecmua*, Sayı:57, İstanbul 1926, s.925-927; "Müzelere Dair III", *Millî Mecmua*, Sayı:59, İstanbul 1926, s.957-958.

Yazarın üç bölümden oluşan yazısında müzelerin ortaya çıkışı ve gelişimi, Avrupa müze binaları ile koleksiyonları hakkında bilgiler sunar.

36. "Türk Nakış Tarihinde Mevleviler", *Millî Mecmua*, Sayı: 42, İstanbul 1925, s.680-684; Sayı: 43, İstanbul 1925, s.697-699; Sayı: 44, İstanbul 1925, s.714-716; Sayı: 45, İstanbul 1925, s.732-735; Sayı: 46, İstanbul 1925, s.749-751; Sayı: 47, İstanbul 1925, s.764-767; Sayı: 48, İstanbul 1925, s.779-780; Sayı: 49, İstanbul 1925, s.798-800; Sayı: 50, İstanbul 1925, s.811-812; Sayı: 51, İstanbul 1925, s.828-829; Sayı: 52, İstanbul 1925; Sayı: 53, İstanbul 1925, s.859-860; Sayı: 54, İstanbul 1926, s.874-875.

On üç bölümden oluşan "Türk Nakış Tarihinde Mevleviler" başlıklı yazı dizisinde Selçuklu döneminde özellikle de Alaeddin Keykubad zamanında başta Konya olmak üzere çevre illerde başta mimari alanında olmak üzere sanata ve sanatçıya değer verilmiştir. Bununla birlikte de sanatta önemli gelişmelerin olmasını sağlamıştır. Bu alanda özellikle de Mevlevilerin sanat, şiir, şair, musiki, hat, nakış vb. alanlarda bilgi vermiştir.

37. "Selçukî ve Osmanlı Çinileri İşçiliği, Başlangıç", *Millî Mecmua*, Cilt: VIII, Sayı:87, İstanbul 1927, s. 1401-1402.

Derginin farklı sayılarında olmak üzere Selçukî ve Osmanlı Çinileri İşçiliği başlığı adı altında altı bölümden oluşan yazı kaleme almıştır. İlk yazısında çini sanatı alanında özellikle yabancı bilim adamları tarafından yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermektedir. Yazının devamında ise çini sanatının Asurlular devrinden XVII-XVIII. yüzyıla kadarki tarihi süreç içerisinde kullanıldığı bölgeler, malzeme, teknik ve renk açısından genel bir değerlendirmeye gidilmiştir.

38. "Selçukî ve Osmanlı Çinileri İşçiliği, İşçilik", *Millî Mecmua*, Cilt: VIII, Sayı:88, İstanbul 1927, s.1426-1427.

Çininin Türk mimarisindeki önemine değinerek, Türk sanatında çininin kullanım alanlarını karşılaştırmalar yaparak ortaya koymaya çalışmıştır. Anadolu Selçuklu ve Osmanlı çiniciliğinin gelişme gösterdiği kentler hakkında bilgiler vererek, her iki dönemde kullanılan çini tekniklerini kakma, düz ve kesme çini işçiliği olmak üzere üçe ayırmıştır.

39. “Selçukî ve Osmanlı Çinileri İşçiliği, Kakma Çini İşçiliği”, *Millî Mecmua*, Cilt: VIII, Sayı:91, İstanbul 1927, s.1467-1468.

Çini yapım tekniklerinden biri olan kakma tekniğinin tanımı ve yapım teknikleri hakkında bilgiler verir. Konya’daki üç önemli Selçuklu eseri olan Alaeddin Camii, Sırçalı Medrese, Sahip Ata Camii ve Türbesi’nde bulunan çinileri teknik ve süsleme açısından değerlendirmesini yapmıştır.

40. “Selçukî ve Osmanlı Çinileri İşçiliği, Düz Çini İşçiliği”, *Millî Mecmua*, Cilt: VIII, Sayı:94, İstanbul 1927, s.1515-1517.

Düz çinilerin kakma çini tekniğinden farklarını ortaya koyarak, boyutları, duvara yapılış şekilleri hakkında bilgiler vererek Konya İnce Minareli Medrese, Sahip Ata Cami Mihrabı ve İznik Yeşil Cami Minaresi’ndeki çinileri renk ve kompozisyon açısından değerlendirmesini yapar.

41. “Selçukî ve Osmanlı Çinileri İşçiliği, Kesme Çini İşçiliği”, *Millî Mecmua*, Cilt: IX, Sayı:98, İstanbul 1927, s.1581-1582.

Kesme çini işçiliğinin yapım teknikleri, kullanıldığı yerler, diğer çini tekniklerinden farklarını ortaya koyarak, Konya Karatay Medresesi, İstanbul Çinili Köşk, Bursa Yeşil Camii çinileri hakkında bilgi vermektedir.

42. “Selçukî ve Osmanlı Çinileri İşçiliği, Çini Nakkaşlar”, *Millî Mecmua*, Cilt: IX, Sayı:100, İstanbul 1927, s.1619-1620.

Selçuklu ve Osmanlı çini sanatı üzerine genel bir değerlendirme yaparak, kronolojik bir sıra çini ustaları ve eserleri hakkında bilgi vererek, son dönem Türk çiniciliğiyle ilgili önerilerde bulunmuştur.

43. “Asya’da Türk Şehir Planları”, *Arkitekt (Mimar)*, Sayı:23-24, İstanbul 1932, s.325-332.

Üç başlık halinde kaleme aldığı yazının birinci kısmında Asya’da Türk şehirlerini plan ve malzeme açısından inceleyerek çizimlerle desteklemiştir. İkinci bölümde Anadolu’daki Türk şehirleri hakkında bilgi vererek Orta Asya şehirleri yapısı ile bağlantılar kurarak benzerlikleri ortaya koymaya çalışmıştır. Son bölümde ise Selçuklu dönemi Konya şehrinin mimarisini yerli ve batılı seyyahların eserlerinden alıntılar yaparak açıklamaya çalışmıştır.

44. “Şehir Mimarisinde Usuller”, *Arkitekt (Mimar)*, Sayı:25, İstanbul 1933, s.1-4.

Eski uygarlıklara ait şehirlerin planları ve yapı türleri hakkında bilgiler vererek; XVIII. ve XIX. yüzyıllarda çeşitli Avrupa ülkelerinde uygulanan şehir planlarından örnekler verir.

45. “Şehir Mimarisinde Usuller”, *Arkitekt (Mimar)*, Sayı:27, İstanbul 1933, s.65-70.

Şehirlerinin planlaması yapılırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini, yollar ve sokakların nasıl olması gerektiğini, inşa edilecek binaların şekilleri için hangi şartlara dikkat edilmesi yönünde bilgi verir.

46. “Şehir Mimarisinde Usuller (Umumî Şehir Hamamları)”, *Arkitekt (Mimar)*, Sayı: 28, İstanbul 1933, s.114-119.

Şehir hamamlarını konu alan yazısında, bu tip yapıların nerelerde inşa edilmesi, nüfus yoğunluğuna göre kaç tane ya da ne kadar büyüklükte yapılması gerektiğini, plan ve mimari özellikleri hakkında bilgi vermektedir.

47. “Şehir Mimarisinde Usuller (Şehir Yeşillikler)”, *Arkitekt (Mimar)*, Sayı:31, İstanbul 1933, s.221-222.

Şehirler planlanırken parklar, bahçeler ve yeşil alanlarının yerinin seçilmesi, nasıl yapılması ve içerisinde neler barındırması gerektiği üzerine görüş bildirir.

48. “Şehir Mimarisinde Usuller (Mezarlıklar)”, *Arkitekt (Mimar)*, Sayı:32, İstanbul 1933, s.242-244.

Şehirlerin planlaması yapılırken mezarlık alanlarının belirlenmesi hakkındadır. Mezarlıkların yerleşim yerleri dışında olması gerektiğini vurgu yaparak alan seçimi yapılırken toprağın cinsi, arazi yapısı, ağaç yetişip yetişmediği ya da gömülenlerin ne kadar sürede çürüdüğünün araştırılması gerektiğini Konya kenti örneği ile açıklar. Ayrıca kentin nüfusu ve ölüm oranlarına mezarlık seçiminde dikkate alınması gerektiğine vurgu yapar. Mezarlıklar planlanırken içerisinde gözcü odası, yazı işleri, hekim odası, kadın ve erkek yıkanma odaları ile ayakyollarının da bulunması gerektiğini belirtir.

49. “Konya Şehir Planı Üzerinde Etüdler”, *Arkitekt*, Sayı: 36, İstanbul 1933, s.363-364.

Alaeddin Tepesi'nin 1930'lu yıllardaki durumu hakkında bilgi vererek, tepe üzerinde neler yapılması gerektiğini yapmış olduğu çizimler ve öne sürdüğü iki görüş ile açıklamaya çalışmıştır.

50. “Konya Şehir Planı Üzerinde Etüdler”, *Arkitekt*, Sayı: 38, İstanbul 1933, s.46-47.

Konya’da inşa edilecek olan stadyum binasının yeri konusunda bilgi vererek, içerisinde hangi spor branşların olması gerektiği yönünde görüş bildirir.

51. “Konya Şehir Planı Üzerinde Etüdler”, *Arkitekt*, Sayı: 40, İstanbul 1933, s.121-122.

Konya’da inşa edilecek olan Halkevi binasının nereye yapılması gerektiğini gerekçeleriyle ortaya koyarak, plan şeması ve içerisinde hangi birimlerin bulunması gerektiğini on yedi madde ile açıklamaya çalışmıştır.

52. “Konya Şehir Planı Üzerinde Etüdler”, *Arkitekt*, Sayı: 41, İstanbul 1933, s.145-146.

Yeni tren istasyon binasının şehrin neresine yapılması gerektiğini, bağlantı yollarından bahsederek bunu yapmış olduğu çizimle de desteklemiştir.

53. “Hacı Alaeddin ve Türk Rönesans Mimarları Üzerindeki Tesirleri”, *Arkitekt*, Sayı:121-122, İstanbul 1941, s.28-34

Konyalı mimar olan Hacı Alaeddin’in eserleri ve sanatı hakkında bilgi vererek, yapmış olduğu eserleri içeren bir tabloda yazının sonuna eklemiştir. Yazar Edirne Üç Şerefeli Camii’nin Hacı Alaeddin’in o zamana kadar yapmış olduğu eserler içerisinde sanat ve teknik yönden en olgunu olduğunu ifade eder.

54. “I. Türk-Asya Resim Mektebi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 37, Konya 1941, s.18-25; “I. Türk-Asya Resim Mektebi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 38, Konya 1941, s.41-48.

Birbirinin devamı olan yazının ilk bölümünde İslam öncesi dönemde Hun, Göktürk ve Uygurlar dönemindeki resim faaliyetlerini motif, renk, kompozisyon açısından ele alarak bunları örneklerle açıklamaya çalışmıştır. İkinci bölümde ise İslamiyet’in kabul edilmesiyle beraber ortaya konulan resim çalışmaları hakkında bilgi vermiştir.

55. “II. Türk- Anadolu Resim Mektebi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 39, Konya 1942, s.12-26.

Türklerin Anadolu’ya yerleşmelerinden XIX. yüzyıla kadarki dönem içerisindeki taş, çini, ahşap, minyatür vb. alanlarda eserler ortaya koyan sanatkarların hayatı ve eserleri hakkında malumat mevcuttur.

56. “III. Türk-Avrupa Resim Mektebi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 40, Konya 1942, s.4-14; “III. Türk-Avrupa Resim Mektebi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 41, Konya 1942,

s.5-12; “III. Türk-Avrupa Resim Mektebi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 42, Konya 1942, s.6-14;

Üç bölümden oluşan geniş hacimli yazısında Osmanlı Devleti’nin XIX. yüzyıl başlarından itibaren Fransa, İngiltere, İtalya ve Almanya gibi ülkelere eğitim için gönderilen ressamların hayatları ve eserleri hakkında tafsilatlı bilgi verilmiştir.

57. “Selçukî Heykeltraş Mektebi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 43, Konya 1942, s.18-22; “Selçukî Heykeltraş Mektebi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 44, Konya 1942, s.6-15.

İki bölüm halinde yazdığı “*Selçukî Heykeltraş Mektebi*” isimli yazısında Selçuklu dönemine ait başta Konya olmak üzere İstanbul ve yurt dışı müzelerinde bulunan taş, alçı, ahşap ve madeni eserlerden örnekler vererek bunların yapım ve süsleme teknikleri hakkında örnekler sunulmuştur.

58. “Türk Mimarisinde Mevlana Türbesi ve Onun Mimari Değeri”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 53-56, Konya 1943, s.144-147.

1943 yılında “*Türk Mimarisinde Mevlana Türbesi ve Onun Mimari Değeri*” konulu yazısının birinci bölümünde türbe yapılarını kuleli ve kubbeli olarak iki gruba ayırarak her bir yapı tipinin menşei hakkında malumat vererek bunların Anadolu ve Anadolu dışındaki örnekleriyle konuya açıklık getirmeye çalışmıştır. İkinci bölümde ise Mevlana Türbesi’nin yapılışı, mimarı, plan ve mimari özellikleri üzerinde durarak inşasından 1914 yılına kadarki dönem içerisindeki onarım ve genişletme çalışmaları, masrafları üzerinde durmuştur.

59. “Birinci Gıyasettin Keyhüsrev Oğlu Mimar Sadettin”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 57, Konya 1943, s.4-10.

1943 yılında “*Birinci Gıyasettin Keyhüsrev Oğlu Mimar Sadettin*” adlı geniş hacimli yazısında Sadettin Köpek’in hayatı, mimari ve siyasi yönü hakkında ayrıntılara gidilmiştir. Konya’da dünyaya gelen Sadettin’in annesi Konya eşrafından Şehnar adlı bir Hatun’dur. Beyşehir’deki Kubadabad Sarayını, Konya Sarayını ve Konya-Aksaray yolu üzerindeki kervansarayını inşa etmiştir. Kervansarayın plan ve mimari özellikleri hakkında ayrıntılara girmiş, yazının son bölümünde ise Sadettin’in ömrünün son günlerini İbni Bibi’nin eserine atıflar yaparak anlatmıştır.

60. “Mevlana’nın Ressamları I”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 58-59, Konya 1943, s.13-24; “Mevlana’nın Ressamları II”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 61-62, Konya 1943, s.23-36; “Mevlana’nın Ressamları III”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 63, Konya 1944, s.25-

33; “Mevlana’nın Ressamları IV”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 64-65, Konya 1944, s. 35-39.

Konya Halk Evi Dergisi’nde 1943 ve 1944 yıllarında ayrı sayılarda bir binin devamı şeklinde “*Mevlana’nın Ressamları*” başlığı ile dört bölüm halinde kaleme aldığı yazılarını aynı isimle 1945 yılında kitap olarak yayınlamıştır. İlk iki yazısında Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Mevlevi ressamların hayatları ve eserleri hakkında ayrıntılar mevcuttur. Diğer iki sayıda ise yurt içi ve yurt dışında müze ve özel koleksiyonlarda bulunan Mevlana tasvirleri, sanatkârlar ve bunların teknik özellikleri ile Avrupa resmindeki Mevleviler hakkında tanıtım yapmaktadır.

61. “Mimar Koca Sinan’ın Sanatı”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 78, Konya 1945, s.3-19.

Sinan öncesi ve sonrası cami mimarisinin gelişimi verilmiş; camileri plan, form, malzeme ve süsleme özellikleri hakkında genel değerlendirme yapmıştır.

62. “Abidelerimizi Nasıl Tamir Edebiliriz?”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 84, Konya 1945, s.3-12.

Abide teriminin tanımını yaparak, cami, medrese, türbe, kervansaray vb. gibi yapıların yanında minyatür, kitabe, çini, taş ve ahşap eserlerin korunması, nasıl tamir edileceği, nelere dikkat edilmesi gerektiğini ve tamiri yapacak ustanın hangi vasıflara sahip olması gerektiği yönünde ayrıntılara inmektedir. Ayrıca bu ve benzeri eserlerinin korunmasının XVI. yüzyılda başladığı, XIX. yüzyılda ise en yüksek seviyeye ulaştığını kaydeder.

63. “Ressam Hamdi”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 88, Konya 1946, s.18-20.

Osman Hamdi Bey’in hayatı ve eserleri hakkında şu bilgilere yer vermiştir; “Müzenin ve Güzel Sanatlar Akademisi’nin kurucusu olup 31.12.1842 yılında İstanbul’da doğmuş, 25.02.1910 yılında İstanbul Kuruçeşme’de vefat etmiştir. Sultan Abdülaziz zamanında Paris’e gönderilerek 14 sene resim ve hukuk eğitimi almıştır. 1881 yılında Sultan II. Abdülhamid döneminde Doktor Dethier’in yerine Müze Müdürlüğüne tayin olmuştur. Paris Fransız Sanatkârları Sergisi’nde 1903 tarihli Şehzade Türbesi’nde, 1904 Mucizeli Çeşme, 1905 Genç Mutekit Kur’an Okurken, 1906 Kaplumbağa Terbiyecisi, 1908 Seyfi Katî eserleri sergilenmiştir. Ressamın “Mezarlıkta Kadınlar” isimli tablosunun Fransız hükümeti, “Okuyan Hoca” tablosu ile Avusturya İmparatoru F. Yozef kendi koleksiyonu için satın aldığından bahseder.

64. “Hindistan’da Sinan’ın Çıraqları”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 90, Konya 1946, s.1-13.

Mimar Sinan’ın Hindistan’da eser vücuda getiren dört çırağından bahsederek, 1526-1605 tarihleri arasında inşa edilmiş mimarlık eserleri plan ve form açısından ele alarak Türk Mimarisi ile bağlantısını ortaya koymuştur.

65. “Ressam Hüsnü Yusuf’un Konya Panoramasındaki Yapıları”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 108-109-110, Konya 1947, s.1-2.

Ressam Yusuf’un Konya panoramasında yer alan yapılar hakkında ayrıntıya giderek tablonun çözümlemesini yapmıştır.

66. “Konya’da Çifte Şerefeli Üçüncü Minare”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 112, Konya 1948, s.3-5.

Hoca Hasan Mescid’i hakkında bilgi vererek özellikle minarenin malzeme, form, şekil ve süsleme özelliklerine değinmiş, yapının 1940’lı yıllardaki durumunu gösteren bir de fotoğraf eklemiştir.

67. “Konyalı Halk Sazcıları: Silleli İbrahim Berberoğlu”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 111, Konya 1948, s.8-9; “Konyalı Halk Sazcıları: Seyit Mehmet Çopur”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 112, Konya 1948, s.6-7; “Konyalı Halk Sazcıları: Ahmet Çopur”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 114, Konya 1948, s.14.

Konya halk sazcuları konu alan üç ayrı yazısında sanatçıların yaşamları hakkında bilgi vermiştir. Bunlardan birisi “*Silleli İbrahim Berberoğlu*” olup 1306 yılında Konya’da dünya ya gelmiş olup Annesi Silleli Fadime Hanım, babası ise berberlikte usta olan Hasan Ağa’dır. Aynı derginin bir sonraki sayısında “*Konyalı Halk Sazcıları: Seyit Mehmet Çopur ve Ahmet Çopur*” isimli yazılarında iki kardeş saz ustasının yaşamları hakkında bilgi vermektedir. Seyit Mehmet Çopur 1907 yılında kardeşi Ahmet Çopur ise 1315 yılında Konya’nın Fakih Dede Mahallesi’nde dünyaya gelmiş olup anneleri Bozkırlı Ayşe Hanım, babaları ise Konyalı meşhur sazculardan Çopur İsmail’dir. Eğitim tahsillerinin yanında terzilik, kunduracılık ve fırıncılık işlerinde çalışmışlardır. Ahmet Çopur 1938 yılından itibaren elinde sazı ile Anadolu şehirlerini gezip sanatını icra etmiştir.

68. “Halkevinin 13 Mart 1948 Öğretmenler Jübilesi Münasebetile”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 113, Konya 1948, s.1-14.

13 Mart 1948 öğretmenle günü münasebetiyle kaleme aldığı yazısında Konya ve çevresinde öğretmenlik yapan sekiz bilim insanının hayat hikâyelerine yer vermiştir.

69. “Koca Sinan’ı Anarken”, *Konya Halkevi Dergisi*, Sayı: 114, Konya 1948,s.1.

Mimar Sinan’ın vefatının 360.’uncı yıl dönümü münasebetiyle kaleme aldığı anma yazısında, dünya mimarlık tarihine katkısını ortaya koymaktadır.

70. “Mimar Koca Sinan”, *Millî Mecmua*, Cilt: XIII, Sayı146/1, İstanbul 1952, s.5-6.

Sinan’ın çıraklık, kalfalık ve ustalık eserlerini plan ve süslemelerine değinerek özellikle kubbe çapları üzerinde durmuştur.

71. “Konya’da Çift Şerefeli Üçüncü Minare”, *Millî Mecmua*, Cilt: XIII, Sayı147/2, İstanbul 1952, s.3-5.

Konya’da Selçuklu Veziri Sahip Ata tarafından mimar Keluk Bin Abdullah’a yaptırılan İnce Minareli Medrese Mescidi’nin minaresi hakkında bilgi vererek form, şekil ve süsleme özelliklerine değinmiştir. 1901 yılında minarenin yıkılması, akabinde mescidin kubbesinin çökmesi üzerine tarihi eserlere gösterilen ilgisizliği “*ne acı ki birincisi tabiat kuvvetine boyun eğmiş, ikincisi ise Ademoğullarının insafsızlığına uğramıştır*” cümleleri ile ifade eder.

72. “Konya’da Beyhekim Camii Mihrabı” , *Millî Mecmua*, Cilt: XIII, Sayı148/3, İstanbul 1952, s.9-11.

Beyhekim Mescid’i hakkında kısa bilgi vererek özellikle çini mozaik mihrabının form ve süsleme özellikleri üzerinde durmuştur. Mihrabın eski durumunu gösteren fotoğraflarına da yer vermiştir. Mihrabın yurt dışına kaçırılmasını ise “*o ne bereketli ecdat eserleri ki yüzlerce yıldan beri biz torunları onları yıkmakla ve yabancı eller çalmakla tüketememiş*” sözleriyle ifade eder.

73. “Konya’da Sahip Ata’nın Çeşmeleri”, *Millî Mecmua*, Cilt: XIII, Sayı149/4, İstanbul 1952, s.11-12.

Selçuklu Devletinde görev yapmış en önemli vezir ve devlet adamlarından biri olan Sahip Ata’yı başta Konya ve çevresi olmak üzere diğer Selçuklu şehirlerinde önemli imar faaliyetlerinde bulunan hayır işlerinde şöhretli biri olarak tanımlayarak, yaptırdığı birçok eserinin günümüze ulaşmadığına vurgu yaparak, Konya’da Mimar Keluk bin Abdullah’a yaptırdığı Sahip Ata Camii taç kapısının iki yanında bulunan sebilleri iki inci tanesi gibi parlayan, süslü bir kitabın iki sayfasına benzetir. Hatta Veled Çelebi, bu iki sebilin birinden bal, birinden süt aktığı yönündeki görüşüne de yer verir.

74. “Konya’da Mevlana’nın Hatıralarını Taşıyan Abideler I”, *Millî Mecmua*, Cilt: XIII, Sayı:150/5, İstanbul 1952, s.12-13; “Konya’da Mevlana’nın Hatıralarını Taşıyan Abideler II”, *Millî Mecmua*, Cilt: XIII, Sayı:151/6, İstanbul 1952, s.11-12.

Birbirinin devamı olan iki yazısında Mevlana’nın bizzat gittiği, namaz kıldığı, dersler verdiği cami, medrese, hamam, saray gibi yapılar hakkında izahatta bulunmuştur.

75. “Keluk Bin Abdullah’ın İki Meçhul Eseri”, *Millî Mecmua*, Cilt: 13, Sayı:152/7, İstanbul 1952, s.4-6.

Keluk bin Abdullah mimarı olduğu Iğın’da bulunan Kaplıca ile Handevi ve Kandevis Türbeleri hakkında bilgi vererek türbenin bir de çizimini yapmıştır.

76. “Konya ve Civarı Abidelerinin Süsleri I, *Millî Mecmua*, Cilt:13, Sayı:153/8, İstanbul 1953, s.10-11; “Konya ve Civarı Abidelerinin Süsleri II, *Millî Mecmua*, Cilt:13, Sayı:154/9, İstanbul 1953, s.10-11; “Konya ve Civarı Abidelerinin Süsleri III, *Millî Mecmua*, Cilt:13, Sayı:155/10, İstanbul 1953, s.9; “Konya ve Civarı Abidelerinin Süsleri IV, *Millî Mecmua*, Cilt:13, Sayı:157/12, İstanbul 1953, s.9-10.

Dört bölüm halinde kaleme aldığı yazılarında, Anadolu Selçuklu Devleti tarihini genel hatları ile özetlemektedir. Akabinde başta Konya olmak üzere Karaman ve Aksaray’da bulunan Selçuklu döneminin önemli yapıları olan Alaeddin Camii, Karatay Medresesi, Sırçalı Medrese, Sahip Ata Camii, Aksaray Sultan Hanı ve Karamanoğulları tarafından yaptırılan Hatuniye Medresesi’nin taş, çini, mermer süslemeleri hakkında bilgi vererek teknik ve kompozisyon açısından bir değerlendirmesini yapmıştır.

77. “Fatih Sultan Mehmed’in Köstence’deki Camii”, *Millî Mecmua*, Cilt: XIII, Sayı:158/11, İstanbul 1953, 1953, s.9-10.

Fatih Sultan Mehmed’in Köstence’deki Camii plan ve mimari özellikleri hakkında bilgiler vererek İstanbul Firuz Ağa Camii’ne (1491) benzerliğine dikkat çekmiştir. Caminin bir de karakalemle yapılmış görünüş çizimine yer vermiştir.

78. “Texier’in Sırçalı Medrese Planı”, *Millî Mecmua*, Cilt: XIII, Sayı:158/13, İstanbul 1953, 1953, s.8-9

Konya’ya uğrayan yabancı seyyahlar hakkında bilgiler vererek, özellikle C. Texier’in *Küçük Asya* isimli eserinde bulunan Konya Sırçalı Medresesi’nin planının hatalı olduğunu gerekçeleriyle ortaya koymaktadır.

79. “İstanbul’daki Eski Fatih Camii’nin Bir Benzeri Konya’da Selimiye Camii”, *Vakıflar Dergisi*, Sayı:9, Ankara 1971, s.173-181.

İstanbul'daki Eski Fatih Camii ile Konya Selimiye Camii'nin plan ve mimari özellikleri hakkında bilgiler vererek her iki yapının benzer ve farklılıkları üzerinde durmuştur. Ayrıca caminin 1685, 1816 ve 1914 yıllarındaki onarımlarına hakkında bilgiye de yer vermiştir.

80. "Felekabad Sarayı Konya'nın Neresinde İdi, Kim İnşa ettirdi, Çatısını Hangi Mimar Çattı?", *VII. Türk Tarih Kongresi 25-29 Eylül 1970*, C. I, Ankara 1972, s.374-380.

Felekabad Sarayı'nı konu alan yazısında Matrakçı Nasuh'un Konya minyatürünün çözümlemesini yaparak yapıları tespit etmeye çalışmıştır. Akabinde aynı minyatürden hareketle Saraya ait belgeler ile birlikte, sarayın yeri, banisi, mimarı, plan ve mimari özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi sunar.

81. "Selçuklu Sultanın I. Alaeddin'in Beyşehir'deki Sarayı", *VIII. Türk Tarih Kongresi 11-15 Ekim 1976*, Cilt: II, Ankara 1981, s.887-891.

Selçuklu döneminin yazılı kaynaklarından hareketle Kubadabad Sarayı'nın inşa süreci ve mimarı hakkında bilgi vermektedir.

82. "Konya Köşkü'nün İç Duvarında Süvari Savaşçılar", *Konya* (Haz. F. Halıcı), Ankara 1984, s.116-119.

Konya Köşkü'nün II. Kılıç Arslan tarafından yaptırılması, Alaeddin Keykubad tarafından tamir ettirilmesinden sonra Alaeddin Köşkü ismiyle anılmaya başlandığı, Osmanlı Döneminde ise Cim Cime Köşkü olarak isimlendirildiğinden bahseder. Yazar, F. Sarre'nin *Konya Köşkü* isimli eserinde gördüğü Avrupa müzelerinde ve İstanbul Çinili Köşk'te bulunan figürlü alçı parçaların yapım tekniği, motif ve kompozisyonları anlatmaktadır.

83. "Mevlana'nın Ölümü ve Yeşil Kubbe", *II. Milletlerarası Mevlana Kongresi 3-5 Mayıs 1986*, Konya 1987, s.57-60.

Mevlana'nın Konya'ya gelişinden vefatına kadar ki dönem hakkında kısa bilgi vermiştir. Mevlana'nın son günlerini dönemin yazılı kaynaklardan alıntılar yaparak aktarır. 17 Aralık 1273 yılında vefatından sonra türbesinin yapılışı ile beraber Karamanoğlu ve Osmanlı döneminde yapılan onarım ve ilaveler hakkında da bilgi vermektedir.

84. "Mevlana'nın Tabibleri: Ekmeleddin Müeyyet-Beyhekim ve Gazanfer", *I. Milletlerarası Mevlana Kongresi 3-5 Mayıs 1987*, Konya 1988, s.211-219.

Selçuklu devrinde yaşamış Nahçıvanlı Ekmeleddin Müeyyet (Beyhekim) ve Tebrizli Gazanfer isimli iki hekimin hayatları hakkında bilgi vermiştir. Ayrıca Beyhekim Mes-cidi'nin plan, mimari ve süsleme özelliklerine değinerek bu bilgileri fotoğraf ve çizimlerle desteklemiştir.

85. "Galata Mevlevihanesi ve Şeyh Ahmed Celaleddin Baykara Dede Efendi", *III. Milletlerarası Mevlana Kongresi 12-14 Aralık 1988*, Konya 1989, s.297-300.

İstanbul'da bulunan Mevlevihaneler ile birlikte Şeyh Ahmed Celaleddin Baykara'nın hayatı hakkında bilgi aktarmıştır. Son bölümünde ise Galata Mevlevihanesi'nde görev yapmış şeyhlerin isimlerini ve görevde bulunduğu yılları içeren bir tabloyu da yazının sonuna eklemiştir.

ÇEVİRİ MAKALELER

86. F. Sarre, "Konya Selçuk Abideleri", *Konya Ticaret Odası İpek Yolu Özel Sayı II*, (Çev. Ş. Uzluk- A.O. Öztürk), Konya 1999, s.97-142

F. Sarre'nin 1910 yılında Berlin'de yayınlamış olduğu *Denkmaler Persischer Baukunst-Geschichtliche Untersuchung und Aufnahme Muhammedanischer Backsteinbauten in Vorderasien und Persien* isimli kitabın dördüncü bölümünün çevirisine yer verilmiştir. Bu yazıda başta Selçuk Devleti Tarihi hakkında bilgi vererek Konya'nın Selçuklular zamanındaki şehir dokusuna değinmiş, önemli mimari eserleri plan, mimari ve süsleme özellikleri açısından ayrıntılı olarak incelemiştir. Yapıların o dönemdeki fotoğraf ve planlarına da yer vermiştir.

87. Karl Müller, "Yakındoğu Kervansarayları", *Yeni İpekyolu, Konya Ticaret Odası Dergisi Konya IV Özel Sayı*, (Çeviren: A. O. Öztürk, Ş. Uzluk), Konya 2001, s: 123-166.

Kervansarayların tarihsel gelişimi, kökeni, işleyişi, yayılım sahası, İran ve Anadolu coğrafyasındaki kervansarayların plan ve mimari özellikleri hakkında bilgi bulunmaktadır.